

**Peter Todd: Náncsi néném gereblyéje,
avagy mire használjuk a számítógépet?**

Történt hajdanán, hogy Náncsi néném vadonatúj, simára csiszolt nyelű, csillogó fogú gereblyével lepte meg magát. Eleinte az új szerszámot csak akkor használta, mikor a kerti munkánál valóban szükség is volt rá. Lassan-lassan azonban a gereblye valamiféle titokzatos mágikus erővel hatott Náncsi nénémre. Képtelen volt elviselni, hogy egy ilyen hasznos szerszám csak úgy álldogáljon kihasználatlanul a házfalnak támasztva. Mindenféle munkára a gereblyét kezdte használni, reggelenként még a haját is azzal fésülte – persze sokkal rosszabb eredménnyel, mintha erre a rég bevált fésűt használta volna.

Ám mindez nem volt elég. Hogy minél jobban kihasználhassa a gereblye hasznos idejét, újabb és újabb feladatokat eszelt ki magának. Az utcáról a nagyobb köveket elszállította, persze gereblyével. A szomszéd kertekben csöppnyi árkokat ástott, szintén a gereblyével, sőt még meg is magyarázta, hogy ezt „a jobb vízellátás érdekében” teszi. A környékelieknek kezdett lassan elegük lenni Náncsi néném habókos viselkedéséből.

Egy szép napon aztán Náncsi néném két ágyás között a kertben hagyta a gereblyét. Másnap kora hajnalban igyekezett a kertészkedést folytatni. Nem vette észre a földön fekvő gereblyét és rálépett. No, annak sem kellett több! Fölpattant a nyele, és úgy kupán vágta Náncsi nénémet, hogy csillagokat látott! Vége is lett a varázslatnak abban a pillanatban! Náncsi néném miszlikbe aprította a gereblyét, a darabokat pedig eltűzelte a kemencében.

A számítógép csábító eszköz – sem több, sem kevesebb, az eszközöket pedig helyesen kell használni. A számítógép annyira hatékony, hogy szinte csábít, használjuk olyasmire is, amire nem való. Felhasználásával kapcsolatban az egyik legfőbb probléma, hogy csaknem az összes felmerülő problémát gyorsan meg tudja oldani, általában a legnyilvánvalóbb módszerrel (ami az összes szóba jövő eset egyszerű végignézését jelenti). Ez pedig a programozótól szinte semmilyen szellemi munkát nem kíván. A számítógépek sebessége egyre nő, ezért az új, gyorsabb eljárások, trükkös programrövidítések keresése háttérbe szorul. Ezzel persze csökken annak a valószínűsége is, hogy újabb fontos tényeket vagy technikákat fedezzenek föl! Ahol viszont kevés gépidő áll a szakemberek rendelkezésére, ott kénytelenek fejlettebb, hatékonyabb problémamegoldó eljárásokat, „ravasz” matematikai módszereket keresni.

Nincs szükség levélzőnre. Amellett, hogy eszközöket olyasmire használunk, amire nem valók, használatuk más-sik buktatója az, hogy akkor is dolgoztatjuk őket, amikor arra semmi szükség. Más szavakkal: feladatokat eszelünk ki kizárólag azért, hogy eszközünk ne álldogáljon kihasználatlanul. A számítógépek kiválóan tudják ugyanazt a tevékenységet kis változtatásokkal akár milliószor is elvégezni. Így például ugyanazt a levélmintát ezer és ezer példányban ki tudják nyomtatni, minden egyes alkalommal csak annyit változtatva rajta, hogy mindegyik levél olyannak tűnjön, mintha más-más emberi lény írta volna. Csakhogy az, hogy számítógéppel az egész ország minden lakosának lehet egy levelet írni, nem jelenti azt, hogy ezt meg is kellene tennünk! Ha egyáltalán van olyan, ami nélkül meg tudunk élni, ez biztosan oda tartozik. Egyébként is képzeljük el, ebből a levélzőnből hány kerülne el a címzetthez, ha még a leveleket (a szebb forma kedvéért) át is kellene gépeltetni!

Tanulság: a cselekvés lehetősége még nem teszi szükségessé magát a cselekvést is.

Ne várj túl sokat! Végezetül főnnáll annak a veszélye is, hogy túl sokat várnak az eszköztől. Az eszközök nem tudják kivédeni azokat a hibákat, amiket felhasználóik vétének: egyetlen kalapácsba sincs olyan biztonsági berendezés beleépítve, ami megvédené attól, hogy az ujjunkra üssünk! Így van ez a számítógépekkel is. Ennek a hatékony eszköznek a használatakor hatalmas hibákat lehet elkövetni. Mégis a legtöbb felhasználó elvárja, hogy a gép védje meg őt saját hibáitól, amit persze a számítógépek nem tudnak megtenni. Sőt ha a felhasználó észreveszi, hogy hibás elképzeléseit, kívánságait nem javították ki, a számítógépre lesz dühös – noha az csak az ő utasításait követte! Abban a pillanatban, amikor a számítógépek képesek lesznek minden hibánkat, tévedésünket kijavítani, megszűnnek eszközöknek lenni és istenekké válnak.

Náncsi néném végül is új gereblyét vásárolt. Ettől már semmi rendkívülit nem várt, és csak arra használta, amire egy közönséges gereblye való. Náncsi nénémet jól szolgálta a szerszám, befektetett munkája sokszorosan megtérül az idők során. Attól kezdve azután boldogan éltek, míg meg nem haltak...